

ACC. N:R M. 10277:1-11.

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Ellida Ohlsson*
Härad: *Vimmerby* Adress: *m. 5 Svendtorp, Skåne*
Socken: *Skåne, Svendtorp* Berättat av:
Uppteckningsår: *1947* Född år *1889* i *Skåne*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Prestaren.

s. 1-11.

LwF 60.

Skriv endast på denna sida!

Loar i specialpågelisten n: 60 Prestaver.

Bruket med prestaver är allmänt i hela lärodet o med dem avses dels att tjäna tillgodogörandet, dels att drömed hedra den dode o att på något sätt uttala sig om sorgeligtid o så att hedra likfärdigt hela tiden före o efter begravningen. Synen i fram till gravsten med ett ord de lösa till i det skalk så vane man kan inte tänka sig en begravning den förtiden.

För såde man kan inte alltså påstå att om stavnarna utan först "sorge-stavnarna" o bästämna ut dem var de som "fride sorgestavnarna" eller "var" dem. Sedan benämningarna prestaver o prestaveren blivit allmänna har begreppet flutit ilop så att prestaveren blivit benämningarna både på stavnarna o bästämna ut dem. Prestaverena prestaveren o förde prestaverena prestaverena bara före i likfärdigt o prestaverens icke eller ejoch före. Prestaverena hämbader o ställas i beaktning utanför att sorgeligtid parstavnarna innan likfärdigt skulle gå ut drömför. Prestaverena rätta så som hedersgästa vid begravningsmiddagen.

ACC. N:R M. 10277: 2.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.
På är det om både de som förre registrerade i dessa bälles prästare
Prästare ha tillräckligt sett följt de speciella bibliotekarna
att då man har omkring fjuttio samtidigt i den man i
de mindre församlingarna fjuttio tillägg bibliotek som man samtidigt
drömed också läst den sockens prästare, de ha följt med till-
väggen. Både dessa ha såhelt på de flesta ställen har omkring
kommit i bruk på 1890-talet. Pöstrups sockens bibliotek
är gjord av socknens egen värdshuset i smed då i de som
prästarerna också till. I Pöstrup är de något mer betydligt
aldre. Precis när prästare först kom till användning som jag
inte säga men jag vet att när en gammal f. d. hemmansägare
har i grannskapet (i Pöstrups socken) skulle begravas år 1895
hade sonen för gårdens egen räkning låtit göra registrerade
som fördes för biblioteket av ett par av socknens mest befridda
mannar (eller kanske var det de äldsta grannarna, visst vilka)
i särskild skjut som borde för bibliotekerna i den 25 stegs
länga listan. Det är mitt första minne av bibliotek i pre-
stare, men jag var ett barn då i kanske hade dessa prästare

ACC. N:R M. 10277:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och så varit med när en kvinnlig medlem av samma familj
jordes till gravens fria än förel. Det var i alla fall ett yttre
ställe i enchild ågo, att man svämmade svarta stängor lika
andra söderna & med dubbar av kemser. Det kan gott ha va-
rit en individuell förhållande då man var mycket originell
i denna gård. Dessa svängstora användes dock även långt
senare & ländes även ut. Om man den rätt bruket användes
& så var föregångare kan jag inte yttre mig om, men om-
delbart därefter (i kanske samtidigt dämna) fanns den yttre
och samband med liboagnarna överallt i denna tillhörig
hela som värdades av kyrkligt värdstämman - i yngre - ditgå-
varen i kyrkans verksamhet = kronornas.

I senare tid, redan liksom kommit att avlira de tillhörig-
na liboagnarna (som i sin tur avlira liboagnarna) som på
1890 tilläts var något strängt, kan beqvinningsentreprenörerna
na kommit att tillhandahålla något liksom som yttre
och, påtjänat i bäckstade & ibland även kanske för bild-
rel av altare & ombesörjt reparation & kläddel: liboornas.

ACC. N:R M. 10277: 4.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De individuella, som om helt allena vidande när det gällde
 sedan är numera helt borta, allt efter schema, personligt.
 Stängerna till sorgestavarna (jag vill vara osäkligt be-
 nämningen ty så är det i verkligheten) har bebehållit sig
 i huvudsak lika tiderna igår, och varit blottade eller
 nästan varit stäng med knapp nio fjättra dubben
 har en varit av dessmilitärnande mattsvart slätt cylindrig
 en av varit klädd med rosett av konstlön en av varit svart
 flör, en av tunnare material svart slätt eller slätt mj-
 flör eller rögebräpp eller konstlön. I större församlingar där
 sorgestavarna ständigt varit i bruk i uti i alla träderna har
 tygget inte varit länge utan ständigt mest förmåga men
 stängerna de har bestått. I de mindre församlingarna har
 halva är gått utan att presterna kommit till användning
 och där har man i öhupa ombesörjt att dubben de i de mest
 förmåga i ersättas ofta av annat material, detta har ju
 så rätt ofta skiftat man inte så att alla samtidigt varit
 lika i en ort utan ena socknarna har ha varit av kläde i

ACC. N:R M. 10277:5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

gram socknens av för, intet bestämt således.
Många presteras för alla lik men för endast ett 20 tal är
redan förklarade det inte vid jätting tjons eller, som de nog redan då
börjat benämnas ålderdomshemspensionärers beqvärning
åminstone i storkommunen o.s. Senare då jag en gång om-
kring år 1920 var på sådant lidligt på väg till kyrkogården
med stoffet flera av socknens äldste medlemmar från jätting-
gården - ålderdomshemmet, en man som fullgjordt och mycket
gott arbete som värdare av andra hjälplösa tjons. Den wästra
kistan av alla rimplaste slag var stödd i en lantlig lastvagn
fast likvagn samms; socknen den lönde det sig inte att kända
för denna transport alltså på kistan låg en cubet kamma som den
kross en cubet buebon varar det väste rikligt; kammaren
trädgård. Vid sidan om vagnen trasked några av kammaren
gamla obertosa manliga tjons tungt stödgående sig på
knäpparna o med en liten buebons buebon; handen det var
börarna. Vigen de haft ett gå var 3 ä 4 km. Där förklarade varken
likvagn, presteras eller en en stödd för de gamla bärarna, det var

en fattigbegravning öder skilde sig helt från alla andra då till-
bagn eller åtminstone prästare för de första förskorna; ialla andra
likstyg vid den tiden. Första tiden fanns ju alltså denna
rangskillnad; detta såväl som i allt annat. Det kunde gå
med en äldre person att han, om han blev nedskad att anlita
fattigård eller älderdoms hem, skulle få en sådan fattigvisan
begravning utan prästare i utan begravningsgästerna; var mig
till någon del oss till folkes punkten för att bli ombänd till god.

Släktingar kan aldrig brukat prästarna, de ha varit den
dödes kista det var deras bevisning mot den döde.

Det var vännen till den döde, grannar eller om det var en mera
betydande person, ortens jämte män, kyrkvärdar, kommunal-
ordförande i brukningsmän o. d. som fick detta bevis upp-
drag. Men villi vället ha någon som stod lite längre på rang-
skalan än en präst eller någon som tog sig något åt men tog på
vännen i grannar till den döde fattigvisan men inte i så är det en
den döde kunde i sin livstid ha uttryckt önskan om vem som skulle
prästarens i bäst i lovt mig in i hem det skulle ta sig ut när han

ACC. N:R M. 10277:7

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

"Korn ma her (kuda) i jiron" - även räknat ut & bestämt skjutbar-
nas antal, en lång "li-stuss" me många öja = skjutbar "som må-
got man kom att tala om. Att knuckta skulle ha något speciellt
uppdrag vid begravning kan jag aldrig tänka mig i äldre tider o.s.
på 1860-70-talet då man bar den döde på två timade stötar i graven
om att bära vägen. I sin ordning steg ett mytt lag in när de sig
tröskat men det var före presteravemas tid. Då skottade också be-
gravningsgästerna igen graven när arbetet var över & de backade
att på en kurlarna stiga upp i graven i två smott kistor. På den tiden
förstades på all jordfästning i graven. Det var arbete förenat med
en ledars bevisning vid en jordfästning då det inte tillfälligt på till
passade & det var nog som det passade i den tiden, presteravem
skulle inte blivit förstadda av den tidens människor, därtill
behövdes en annan inställning, som föll i den som med den nya
tidens genombrutt på 1870-80-talet, de förändringarna mellan
stat & land & landskapen emellan blev en annan.
Gut här i i kring liggande socknen gå presteraverna på de i
bedd före kistor, livsprocesserna men nere i den egalliga

ACC. N:R M. 10277:8.LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

slätten i Ammestone, flammares dygge kom det vid begravningen
vi bevisat på 1930-talet förhållanden att det ene av prästa-
rens gård för i den andra efter bista. Om det är allmän-
sed den endast tillfälligt vet jag dock inte,

När man för såväl som nu färdas i procession till kyrkan
i till gravar intedu prästarna likfärdig och när man färdades
i vagn åkte de ensamma med kusk för sig framför liksom
med sorgestvarna lutande bakåt. Nu kom man lite den på
ut genom ett bilfönster, efter prästarna kom så liksom i
på de närmaste släktingarna, därefter den avlägsnare släkten
på närmaste granne (den dödes gamla granna om han flytt
ut) och på alla andra. Så talde sig om gammaldags tuktig
och man måtte ge unga och på när det var ens till att tala
in i stansen som skulle skida från räkta i värdigt. På
samma sätt om gästerna var gärdade och när man gick från kyr-
kan till gravar då de närmaste manliga anförarna var.
På återväg från kyrkan var det inte fullt så många men man
stoppade släkten för på samma inga sorgestvarna och man satte upp en
annan part.

ACC. N:R M. 10277:9.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

För innan prästarna förkom ö jordfästningen alltså fricät-
 trades i graven, inlile 1890 talets första år, mötte kyrkan eller
 församlingen "likstiget" vid ingången till kyrkogården i gick
 före till graven under det man sjöng en psalm, i regel:
 "Så vandra vi all världens väg" - ö man gick tröskt så sköta
 att man skulle kunna sjunga hela psalmen (tillfälle till him ibland)
 För kom det aldrig i fråga annat än att prästarna skulle
 stå alldeles orörliga sedan de tagit plats framför ö något
 vid sidan om birsten under hela akten, inte så lång när det
 gällde enkla människor då i regel för ingen begravnings-
 massor förkom mer desto längre när det var en mera betydande
 eller rik person då ett långt likbår hölls i se, när prästen på
 ett råbestyr för att man skulle göra till en de. Numera sätter
 ett par stolar fram till prästernas plats ö är det äldre prä-
 sterna villet ju ofta än faller sätta de sig ibland utan att
 man numera sitta arserade därtill något som ej kunde
 tänkas gå en för 10-15 år sedan. Ingentingarna håller rörliga
 sätt upp stridda mot golvet. När så akten är över inleder

prestavarna uttöget till gravarna ö den väg de gå gå så framme
med kisten ö vid gravens fötända stamma de istå ordliga
med stavarna rätt upp stödda upp marken i den stå de så
tills akter är över utan att sänka stavarne över graven. Det
är endast summanstämningas ö ordens järn man till sänku
i graven som tillkom. Stavarne bämmas så där det passar
sig ö där till västvästarens hand om den ö hög tidligt till
är dömed tillända ö man var sig full.

Att gravens byggts med; riktigt kan jag inte till di
ingen av de många gamla jag varit nämmt något där om
men jag vågar döfri inte påstå att så aldrig varit. Jag
minns från min allra tidigaste barndom före mitten av 1890-
talet att det ä fattigmans ö enkla folks gravar i Stu-
rups kyrkas gård di ännu förekom att det sattes ett enkelt
tälens med namn i delens ö nya gravhällen det
var ett gammalt bruk. När det sattes det vet jag inte men
det lams i nya ordnade hällen ö när man ordnade platsen
gjorde dessa enkla människor det ofta så att man till

ACC. N:R M. 10277: 11.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

kullen förblev så sten och var oerdyt jämnade o. utaf de den var
 god o. ofta plantade man där ut alla "korsens blomster" i äro
 någon gammaldagars upppe på kullen vid en änder stades
 det mesta enkla träkorset med. Det verk att leta när gravar
 i jorden o. det fanns övergripna gravar där allt förblev i detta skick.
 Att till större delen nedsjunkit lutande murar träkors o. alla
 slags blommor tillsammans med all slag ogräs o. en frödig jord
 o. en ofärdig prädlig utvisade platsen där man viddeat se en
 människor korset fanns alltså men det verkmit det vet
 jag inte, nära förbindelse med död o. begravning hade den,
 emellanåt. Samtidigt med prestaveri var den emellanåt
 aldrig förekommit, var den förekommit var den hemma
 så långt tillbaka i tiden att det är helt bortglömt. Där-
 runt vet jag att man på 1870-80 talet innan man hade nå-
 gon tanke på att blanda en gräs med gransis stridda sand
 i gravens botten o. däröver ett kors av fint hackad betsten.
 Allt betydligt var inte prestaveri förekommit i orten annat
 än vid begravning. Prestaveri var helt utry med 1879, Inge-
 staveri